

TRĂCĂLIJA

PERIODIC AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE DIN ALIBUNAR • ANUL III • NUMĂRUL 5 • AUGUST 1998

CENTENARUL SFÎNȚIRII BISERICII NOASTRE

(1898 - 1998)

TROPARUL ADORMIRII MAICII DOMNULUI

Întru naștere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu ai părăsit, de la Dumnezeu Născătoare. Mutatu-te-ai la viață, fiind Maica Vieții, și cu rugăciunile tale izbăvești din moarte sufletele noastre.

Viața liturgică a creștinilor ortodocși din Alibunar, din ultimele trei secole, este strâns legată de cele trei biserici ortodoxe care au fost ridicate într-un interval de 161 ani.

În anul 1735, sub episcopul Maxim Nestorovici din Vârșet, creștinii ortodocși din Alibunar, români și sârbi, au construit prima biserică comună care a fost amplasată pe locul din fața morii. Pe acest loc a fost zidită în anul 1802 o cruce masivă din cărămidă, care străjuiește până în zilele noastre, amintind posterității de străvechiul locaș de închinare. În anul 1786 vechiul locaș, construit din material slab, a fost deja în stăare de ruină. Având un însemnat fond financiar (1655 fl.40 cr. bani gata, în anul 1787), comunitatea bisericească decide să construiască o nouă biserică. În anul 1796, românii și sârbi ortodocși din Alibunar, construiesc un nou edificiu bisericesc comun, de proporții monumentale și de o aleasă frumusețe. Această biserică comună a fost sfințită în timpul Împăratului Iosif al II-lea, de episcopul Iosif Ioanovici, Șacabent, la anul 1798, cu gramul „Bunavestire”.

În Septembrie 1872 se produce despărțirea ierarhică și la Alibunar când elementul românesc se organizează în parohie separată. Începând cu luna Septembrie 1872, parohia ortodoxă română din Alibunar, aparține protopopiatului ortodox român al panciovei și Episcopiei ortodoxe române a Caransebeșului. Primul preot român independent la Alibunar a fost Petru Murgul, care va păstori până în anul 1887, când se transferă în parohia vecină Petrovăsăla, iar în locul lui vine în același an, preotul Nicolae Popoviciu din Maramorac.

De la despărțire, din 1872 și până în anul 1877, românii săvârșeau serviciile divine în biserică comună, tot a doua duminică în limba română, iar din anul 1877 până în anul 1898, serviciile divine pentru românii din Alibunar, se oficiau în capela din vechea casă parohială, care s-a predat românilor la despărțire ca despăgubire, împreună cu alte bunuri mobile și imobile.

În anul 1895, pe timpul vrednicului preot paroh Nicolae Popoviciu, românii dreptmăritori din Alibunar, încep lucrările de edificare a actualei biserici românești, din mijloacele lor proprii „care va fi una din cele mai frumoase, atât cu privire la stil și dimensiuni, cât și cu privire la pozițiune” (Teodor Petrișor). În ziua de 14 Septembrie 1896, la sărbătoarea Înălțarea Sfintei Cruci, a fost sfințită, ridicată și așezată Crucea în vârful turnului nou ziditei biserici, iar ceva mai târziu a fost argintată cununa și aurit anul zidirii bisericii (1896), care s-a așezat pe turn.

Lucrările la terminarea integrală a bisericii au continuat și după

anul 1896, când s-au executat lucrările în interiorul bisericii: pictura, sculptura, iconostasul și mobilierul. În sfârșit, după mulți ani de muncă asiduă, dăruire și sacrificiu, românii Alibunarului de la sfârșitul veacului trecut, au reușit prin ajutorul Tatălui ceresc să-și vadă propria biserică „în haină aurită îmbrăcată și preainfrumusețată” (Ps.44,11). Comitetul

parohial în ședința sa din 5 Noiembrie 1898 a stabilit următorul program pentru actul sfințirii:

„1. În ziua de Sf.Arhangheli Michael și Gavril - 8/20 Noembrie 1898 se va sfinți biserica română din nou zidită din Alibunariu.

2. La 9 oare a.m. se vor muta lu lithia obiectele sfinte și sfințite din capela în biserica cea nouă.

3. Sfințirea interimală a bisericii din Prea On.Domn protoprezbiter Trifon Miclea ca delegat al Prea sf. Sale Domnului episcop diecesan Nicolae Popea.

4. Liturgia festivă celebrată de Prea On.Domn protoprezbiter cu asistența a cel puțin doi preoți încă”.

Prin actul sfințirii, biserica cea nouă a fost cu totul scoasă din întrebuințarea profană zilnică sau obișnuită, fiind concacrată întrebuințării sfinte, slujirii în ea a Sfintei

Liturgii și a celorlalte slujbe sfinte, Taine și ierurgi.

Vom aniversa prin ajutorul Tatălui ceresc anul acesta, la sărbătoarea noastră „Sfânta Marie Mare”, împlinirea unui veac de la sfințirea bisericii. Este prilej de deosebită bucurie pentru noi, dar și de pioasă aducere aminte și de profundă recunoștință față de înșințașii noștri, care ne-au lăsat în moștenire sfânta credință cea adevărată și acest locaș de închinare. Cu acest an biserica noastră trece în rândul bisericilor seculare, căci la sfințirea sa, biserica noastră „a fost predată Sfintei sale destinațiuni, ca să fie multe veacuri spre mărirea lui Dumnezeu, spre întărirea credinței și a legii românești și spre mângăierea și edificarea a tuturor, celor ce cu credință și cu dragoste vor intra și se vor ruga întrânsa” (din Actul Comemorativ de la sfințire). Solemnitatea festivității jubiliare trebuie să trezească în noi râvna și dragostea pentru credința străbună și pentru locașul nostru sfânt. Avem datoria sfântă să le păstrăm pe amândouă ca pe cel mai scump tezaur și să le predăm curate și neștirbite în moștenire urmașilor noștri, pentru ca atunci când va veni ceasul plecării noastre de pe tărâmul bisericii luptătoare spre tărâmul bisericii triumfătoare și cerești, să putem spune ca și apostolul Pavel: „Lupta cea bună ne-am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit, De acum ni s-a gătit cununa dreptății” (II Timotei 4,7-8).

Pr. Ionel MĂLAIMARE, paroh

CONSTANTIN DANIEL LA ALIBUNAR

Majoritatea pictorilor bănăţeni din prima jumătate a secolului XIX, instruiţi în spiritul nazarenismului şi apoi clasicismului civil, indiferent de durata vieţii şi activităţii care a trecut în jumătatea a doua a secolului, au rămas fideli cunoştinţelor însuşite la Academia Vieneză. Urmărind calea artiştilor care au trecut prin Academie, putem vedea marea influenţă a lui Constantin Daniel (1802-1873), care s-a manifestat prin formarea gustului cometenţilor dar şi a pictorilor din mediul bănăţean.

Necesităţile şi cerinţele societăţii civile au fost pronunţate prin portretele reprezentative ale căror caracteristici iconografice canonizate au dominat pe întreg parcursul secolului. Această provincie periferică a Monarhiei cu întârziere a acceptat ecourile artei europene care, la timpul respectiv, a cunoscut o pictură cu mult mai înaintată.

Apariţia clasicismului civil, adică a ultimei variante a acestuia, biedermaierului, este marcată prin opera lui Constantin Daniel a cărei caracteristică iconografică este contrastul dintre desen şi valorile picturale, dintre linia clară a conturilor şi lumini care a conţinut în sine iscusinţele barocului.

Din punct de vedere strategic, Alibunarul a avut o importanţă deosebită în perioada Confiniului militar, Ca centru grăniceresc, pe lângă Panciova, Vârşeţ şi Becicherecul Mare. În această localitate apar şi primele forme de societate civilă, mai ales când este vorba de comercianţi, ţărani înstăriţi şi ofiţeri. Cei din urmă erau cei mai numeroşi cometenţi a portretelor reprezentative, pictate până atunci de autori anonimi. Pentru prima dată Daniel îşi face apariţia pe scena artistică a Banatului la Alibunar, domiciliat provizoriu în casa căpitanului grăniceresc Cliunovici, a cărui portret, din păcate, a fost distrus în Revoluţia din 1848/49. Presupunem că portretul căpitanului, precum şi a membrilor familiei a fost pictat între anii 1872/28, deoarece protopopul Constantin Arsenovici, la recomandarea lui Cliunovici, îl angajează pe Daniel la pictarea iconostasului bisericii „Înălţarea Maicii Domnului” din Panciova, primul ansamblu bisericesc reprezentativ al maestrului, realizat între anii 1828-1833. Până atunci pictor anonim, Constantin Daniel îşi începe cariera a cărui influenţă a fost dominată pe întreg parcursul secolului XIX iar şcoala lui din Becicherecul Mare a scos la suprafaţă o mulţime de nume mari în arta voivodineană, făcând parte din ei şi protopopul Constantin Arsenovici, primul cometenţ de artă bisericească al marelui maestru.

Portretele lui Daniel poartă amprenta biedermaierului, care, în orice caz destramă legăturile dintre baroc şi clasicism. Dimensiunile limitate ale portretelor, acomodată noilor cerinţe artistice, elimină surplusul de detalii decorative. Treptat, Daniel se eliberează de tratarea lineară şi în numai două dimensiuni a compoziţiilor. În loc să urmărească ideile artiştilor contemporani, marele maestru conştient experimentează cu valorile plastice ale picturilor dând un rol aparte valorilor coloristice. Tratarea clasicistă a modelului, evidenţarea lui în comparaţie cu fondalul neutru, măiestria de a folosi lazurul, iată elementele care l-au ajutat pe Daniel ca să intre în psihologia persoanelor portretate.

Datorită faptului că primele opere ale lui Constantin Daniel au luat naştere la Alibunar şi că aici au fost văzute şi apreciate de cometenţi, această localitate se poate considera drept punct de plecare pe calea artistică care a lăsat cele mai adânci amprente în arta voivodineană a secolului XIX.

Adrian NEGRU

I M. Kašanin - V Petrović, SRPSKA UMETNOST U VOJVODINI, XVIII I XIX VEK,

Portretul unui ofiţer grăniceresc
autor - Constantin Daniel

M-AM UNUL ŞI UNUL VIU

Într-o după amiază de ploaie, zăduh, câteodată şi soare am ajuns la mănăstirea Neamţ. La poartă întreb de părintele stareţ, pe un monah care fără să ridice capul îmi zice: „Vezi în curtea mănăstirii.”

Mă gândeam şi să-l văd nu-l cunosc, dar nu i-am mai răspuns. Părintele portar frunzăreşte nişte bilete pentru mănăstire.

Am intrat în incinta mănăstirii şi-am întreat pe un alt monah de stareţul Benedict: „Mergi la stareţie”.

Dar unde e, îl întreb eu? „Iată acolo, n-aveţi 100 de metri”.

Sun la uşa stăreţiei, trece câţva timp, aştept şi nu se anunţă nimeni. Fiindcă a trecut o măicuţă o întreb de părintele stareţ, la care întrebare îmi răspunde: „O să-i spun eu ca să vină”.

Iar după un oarecare timp deschide uşa un băiat tânăr, care putea avea 17 ani, frumos îmbrăcat în straie de monah care m-a întreat ce doresc. Eu i-am răspuns că-l caut pe părintele stareţ. Atunci mă întrebă „De ce, să Vă cazeze aici?” „Da” şi răspund laconic fiind foarte obosit după două zile şi o noapte de drum. Dânsul răspunde: „Părintele stareţ nu se ocupă de cazare”. La aceasta eu îi răspund: „Uitaţi am o adeverinţă de la Mitropolia din Iaşi”, şi îi întind hârtia. N-a vrut nici să o primească nici să o citească zicea „Asta nu le primesc eu, daţi-le părintelui Arhimandit. Aşteptaţi-l până se întoarce s-a dus undeva cu maşina.”

M-am aşezat pe marginea cărării pe o jardineră goală. După vreo jumătate de oră apare de după casa stăreţiei un călugăr cu poalele mantiei întoarse, bine legat şi unul mic, slăbuţ într-un halat negru cam bine ponosit.

Călugărul mă întreba: „Ce-i cu tine pe cine cauţi?”, iar eu îi răspund „Aştept pe părintele stareţ Benedict” şi îi întinse adeverinţa de la Iaşi. A luat-o, a citit-o şi apoi zice să-i las şi paşaportul şi se adresa celui în halatul vechi: „Du-l lângă chilia lui Antonio”. Am mers după aceasta în curtea mănăstirii, am urcat pe o scară la etaj, mi-am deschis o uşă de lemn şi am intrat într-o cameră destul de spaţioasă cu miros de funigine, pe podea se găseau hârtii, caiete şi bucăţi, rămăşiţe de pâine. „Vezi să faci curăţenie, la patru ore e vecerna şi la şase cina.”

Vorbea aşa de repede că eu presupuneam ce spune ne auzidu-l bine tot ce mi-a spus. În cameră erau două paturi, într-unul era o pernă, un cearşaf, o pătură cu un cearşaf alb, folosite dar curăţele, două mese mai mici şi două scaune. Am deschis uşa cealaltă a camerei în care era un dulap mai mare pentru haine, unul mai mic de culoare roz cu trei pupitre, un frigider şi un dulap de bucătărie. Mai era o uşă, şi când am deschis-o am văzut baia, WC-ul şi chiuveta.

ÎNTÂLNIT CU DOI SFINȚI FĂRĂ NUME REPAUSAT PĂRINTELE CLEOPA ILIE DE LA SIHĂSTIE

Pe jos niște chilimuri vechi e-am umede, desigur cel care fuse-se înaintea mea ori nu folosea dușul ori curgea apa de la chiuvetă. M-am gândit că o să văd singur, și apoi m-am întins pe pat în camera dormitor. După puțin timp aud toaca m-am ridicat și m-am dus la vecernă. În strana de stânga cetea monahul care m-a cazat, psaltirea, atât de repede ca pronunța numai rădăcina cuvântului iar eu nu auzeam cuvântul până la capăt. În strana din dreapta era un monah plăcut la vedere, dar care se plimba din strană până în altar și ușa mănăstirii, ma-i îndrepta câte o lumânare care se înstrâmba de căldură. A mai venit un monah lângă cel care s-a plimbat din strana dreaptă frumos îmbrăcat și nu eram sigur dacă era cel care a vorbit cu mine la stăreție. La cină mă așez la prima masă de la intrare. Am cinat și apoi mă întorc la chilă mea, aud iar toaca și merg la pavercenie. În biserică stau la ușa de la intrare.

După câteva zile am început să fac curățenie în chilă mea. În dulăpiorul roz cel cu trei pupitre, în pupitrul din mijloc găsesc un craniu de culoare portocalie. Mă gândeam desigur cel care a locuit înaintea mea, probabil studia oasele capului, fiindcă găsiseram o oarecare corepondență între el care semna ca inginer și un preot Andrei.

Într-o seară întorcându-mă de la pavercenie și deschizând ușa chiliei am simțit un miros, de mine binecunoscut de moaște sfinte și m-am gândit că poate venea de la craniul sus amintit.

Măine zi tot la cină însă de data aceasta călugărul care servea la trapeza mi-a zis să trec la mijloc - masa din mijlocul sălii, la care măncău seminariștii. Aici fac cunoștință cu un diacon, monah, frumos îmbrăcat și care se plângea că toată ziua i-a fost greu pe inimă. I-am oferit niște pastile care le aveam de acasă. Repede m-am împrietenit cu el. Lui i-am destăinuit despre craniul pe care l-am găsit în chilă mea. L-am arătat și zicea că poate e craniul unui sfânt, după culoarea ce o avea. După niște zile am cerut voie stărețului să cosească iarba - buruienile din cimitirul mănăstirii care arăta foarte părăsit. Ca la toate mănăstirile în cimitir se găsea o biserică, iar la subsol grobița cu sute de cranii așezate în vitrine, iar altele puse deasupra de vitrine și pe brâul grobiței, atât la dreapta cât și la stânga și în dreptul carniilor erau puse oasele lungi (femorale) în formă de cruce a Sf. Apostol Andrei.

În grobița era și o masă mare, pe ea lumânări puse într-o tîpsie. În fața mesei se găseau trei sicrie mici, despre care îmi spunea diaconul că sunt moaștele a trei episcopi care au decedat în mănăstire. Părintele diacon m-a întrebat dacă știu ceva despre culoarea oaselor repausate. I-am explicat că la Sf. Mănăstire Sfântul Sava Sfințitul din Pustia Iudeii am văzut craniul cu cruce neagră pe creștetul capului. Dumnealui mi-a explicat zicând că culoare negricioasă și lucioasă e a răposaților care se chinuie încă în focul iadului. Cele gri-albicioase sunt pe cale de a ieși din iar, iar aceste roșietice cum arătau un episcop din cei trei se găsește în rai.

I-am propus părintelui diacon să aducem craniul din chilă mea în grobiță. Fiindcă n-a venit

câteva zile la mănăstire am dus eu singur craniul în amurgul unei seri. Eu obișnuiam să fac rugăciuni pentru răposatii din grobiță și rugam pe Dumnezeu unde să pun craniul adus. Am observat în stânga mea că erau oasele puse în formă de cruce dar lipsea craniul, și eram sigur că trebuie aici pus. Fiindcă m-am închiat din nou am plecat pe trepte să ies din cimitir, dar m-am întors să văd din nou craniul și mi-a părut că sa întinecat la orbite. Totuși am plecat. Măine zi după Utrenie și Sfânta Liturghie am continuat să tai iarba din cimitir, însă întâi am coborât la prietenii mei din grobiță să fac împreună cu ei o rugăciune și să le cer binecuvântarea lor pentru lucru. Dar cum am intrat am observat că lipsește craniul.

L-am căutat printre sutele de moaște pe care deja le cunoșteam că unele aveau câte un număr, iar pe altele scria numele răposatului. Nu l-am găsit.

„Doamne arată-mi ce sa întâmplat cu craniul”.

Seara mă întâlnesc cu diaconul și direct îi spun: „Părinte diacon, Dă ai luat craniul. Unde l-ai pus?”

Întâi m-a măsurat și după câteva minute mi-a spus „În grobiță”. I-am spus „Nu e”. El mi-a zis „Este pus bine aproape de locul în care faci dumneata rugăciuni”.

Eu l-am întrebat „Cum știi dumneata părinte diacon unde mă rog eu?”

Apoi îmi zice „L-am pus într-o cutie”. Iar eu îl întreb „Și de ce l-ai pus într-o cutie și nu l-ai lăsat la locul lui?”

Îmi răspunde „Nu e locul lui acolo și oasele lungi nu sunt ale craniului.”

Eu îl întreb „D-ta de unde știi asta?” Și el zice „Mi-a spus părintele Vlad care cunoaște toată arhiva mănăstirii și a zis că acest craniu nu i-a plăcut unde l-ai pus D-ta în grobiță și că nu e de la mănăstirea Neamț”.

Măine zi părintele Vlad era la prânz vis a vis de mine. Îl întreb: „Părinte Vlad unde e craniul cu pricina?” și „De unde e?” îmi răspunde c-am scurt și posomorât pe șoptite „A venit...” Îl întreb eu „Cum adică a venit?” îmi răspunde: „Sfinții acestea zboară”.

Îl întreb din nou „și cum a ajuns la mine în chilie?” Îmi răspunde: „Înainte de dumneata în chilie unde stai acum a stat părintele Eftimie care acum e la Mitropolia din Iași”.

A plecat de la masă fără să-mi explice mai mult. N-am îndrăznit să-l mai întreb ceva, fiindcă am văzut că nu-i place să vorbească mult și că a considerat că și așa a vorbit prea mult.

După câteva seri iară am „oborât la bunii mei prieteni din grobiță și n-am putut să mă închin lui Dumnezeu că erau jos niște copii, la vârsta de 6-7 ani, și care se jucau cu lumânările din tîpsie. Fiindcă erau întorși cu spatele către mine și am observat o cutie rotunde am încercat să o deschid. Nu se desfăcea ușor, dar m-am încapățânat și totuși am reușit să o deschid. Era în lăuntru ceva acoperit cu o pânză și mirosea a mir. Repede am închis-o și am plecat. Am urcat în chilie și gândeam „Oare erau copii?”

Într-o zi părintele Arhimandrit m-a întâlnit în curtea mănăstirii și mi-a spus că mâine să mă

duc la Târgul Neamț, pentru ca să i-au niște medicamente pentru purceii din ferma mănăstirii. Mănăstirea avea o fermă nu prea mare, de porci care nu prea înaintau. Măine zi când am administrat medicamentele purceilor m-au întâlnit niște ciobani de la ferma de miei și oi și mi-au rugat să vin și la ei să tratez mici care au niște viermi lași și nu înaintază. Ferma de miei era la o îndepărtare de 4 km. de la mănăstire. Măine zi m-am sculat de dimineață ca să-l întâlnesc pe starețul, care știam că se scoală „cu noatea în cap” și colinda -inspecta totul până nu ajung muncitorii la fermă, făurarii, grădinarii și cei de la chereștea.

M-am apropiat de d-lui și l-am întrebat dacă poate să-mi dea mașina să mă duc până la ferma de miei. Mi-a spus „Îți dau la ora 11.00 după ce vin de la oraș”. Eu îi răspund „Nu părinte Arhimandrit, că mă așteaptă ciobanii”, și „părintele Niculai, căroră le-am făgăduit că am să vin azi, de dimineață”. Răspunde „Bine, îți dau pe Viorel să te ducă cu careta”.

Viorel era un băiat mic care eu credeam că avea 12 ani dar la urmă mam făcut cunoștință și am auzit că avea 18 ani. La ferma de miei l-am întrebat pe părintele Niculae cât este până la Sihăstie. M-a întrebat „Vrei să mergi la părintele Cleopa?” l-am răspuns: „Da.” Zice „Bine faci că e un sfânt al nostru și vine multă lume la el. N-ai mult de aici, numai 12 km.” Măine zi l-am întrebat pe părintele stareț dacă pot merge cu careta până la Sihăstie. Mi-a răspuns „Desigur, te duce Viorel”.

Dar când să ieșim pe poartă, iconomul zice „Nu puteți merge cu careta până la Sihăstie, ne trebuie calul”.

Nu i-am mai explicat că ne-a dat starețul careta și calul, că a auzit acesta și el. Fiindcă am făcut controlul mieilor am plecat pe jos spre mănăstirea Sihăstria. Drumul era bun, asfalt, dar stătea sa ploaia. Eu, însă de la șes fiind m-am luat mantilul, halatul ca să mă apăr de ploaie. Părinții ciobani l-au certat pe Viorel, de ce nu mă duce cu careta dacă a permis părintele Stareț. Apoi l-au trimis pe Viorel să mă ia cu careta până la mănăstirea Secu, iar de acolo aș mai avea vreo 4 km. pe jos până la Sihăstrie.

Ajuns aproape la mănăstirea Secu ne-au rugat un bătrân cu nepoata, să-i luăm în caretă. Pe bătrân l-am întrebat când pleacă autobusul de Sihăstrie către oraș. Mi-a spus că abea mâine zi. Ajuns la mănăstirea Secu am vizitat la repezeală această mănăstire cu gândul să mă întorc îndărăt cu Viorel, care mi-a spus că nu mă mai așteaptă mai mult de 20 minute. Am ieșit din curtea mănăstirii și am văzut că Viorel vorbea cu un călugăr-cioban, foarte tânăr la vreo 16 ani. Era îmbrăcat în haine ca călugărești vechi, rupte și cu un bici în mână.

Zicea către mine să mă duc liber la părintele Cleopa că vine autobuzul în fiecare după amiază la ora 3. Acest călugăr avea ceva deosebit și m-a convins. Am plecat pe jos și după jumate de kilometru m-a ajuns un camion mare care ma dus până la Sihăstie. Erau niște muncitori care lucrau - zideau o biserică mare la Sihăstria lângă biserică Mănăstirii. Fiindcă am ajuns acolo, mi-au explicat cum să-l găsec pe părintele Cleopa. Mi-au arătat niște trepte de pe un deal și mi-au spus că la capătul acestora e casa părintelui. Ajuns acolo am văzut trei femei

care așteptau să intre la părintele Cleopa. Le-am întrebat dacă primește părintele și ele în șoapte mi-au răspuns că se odihnește că este bătrân și bolnav. Eram foarte emoționat și încercam să mă liniștesc privind niște ilustrate, hărți care erau lipite pe zid. În timpul acesta din casă a ieșit un călugăr tânăr, micuț căruia i-am spus că sunt din Iugoslavia și vreau să-l văd pe părintele Cleopa.

A intrat în casă și numai după câteva minute m-a chemat înăuntru. Îmi zice „Părintele vă așteaptă”. Mă gândeam cum mă așteaptă, oare știe că vin? Poate. Oare m-a văzut pe drum?

Am cetit într-o carte că Sfânta Cristina Fecioara a murit de 32 de ani și când a fost adusă în biserica să-i facă slujba înmormântării cum era așezată într-un sicriu deschis, în timpul cântării „Cu sfinții odihnește Cristoase...” moarta se ridica și zboară spre tavanul bisericii. Ce aceste gânduri intru mai întâi într-un coridor și urmez pe tânărul călugăr în dreapta și văd pe un bătrân șezând pe pat.

Era părintele Cleopa. Mi-a spus să mă așez pe un scaun mic la picioarele lui. După ce m-a întrebat de unde vin mi-a povestit că a fost în Iugoslavia la Ljubljana, Zagreb și Belgrad. Fiindcă după mine au intrat mai mulți bărbați, femei, copii, mi-a spus să mă așez pe pat lângă el. M-a întrebat dacă am cetit pe Sfântul Sârb Arhimandritul Justin Popovici. I-am spus că am cetit comandările lui la epistolele Sf. Ioan Teologul. Ni-a povestit apoi despre Justin Popovici ca el e la sârbi cum a fost la noi părintele Staniloaie, și că păstrează potcapul, camilavka cu cruce al Sf. Iustin și pe care mi l-a și arătat. Mi-a mai spus cum de n-am venit cu câteva luni în urmă când l-au vizitat două autobuze din Belgrad. N-ea zis că atunci când se înbolnăvește cineva, rude, prieteni, frați, să mergem la preotul satului să le facă o rugăciune să-i ungăcu sfântul Maslu și să cerem atât pentru ci vii cât și pentru răposați să scoată particele din prescuri șase săptămâni, și atuncea sigur vor ieși din chinurile iadului, dacă mai ales s-au spovedit și împărțășit, fiindcă Dumnezeu ascultă rugăciunea sfințiilor Lui.

S-a întors înspre mine m-a pus amândouă mâinele pe cap și mă ținea așa zicându-mi că ingerul meu se găsește cu mine la el în chilie. I-am sărutat mâna și epitrahilul cu gândul să plec dar fiindcă di nou ma ținut de creștetul capului mi-a spus să-i las o listă cu numele rudelor și familiei, a prietenilor, ca să se roage pentru noi.

Ieșind am simțit o bucurie și o ușurare pe care nu am cuvinte a le descrie.

Fiindcă m-am coborât jos am intrat în biserica și-am întrebat pe un părinte când vine autobuzul. Mi-a răspuns că până dimineată nu va veni niciunul.

Ieșind din curtea mănăstiri am observat o mașină cu doi tănari care vorbeau cu un călugăr bătrân. După toate am înțeles că acest călugăr era o rudă aproape a lor. I-am rugat dacă pot să mă ducă până răsrucea de drumuri vreo 12-13 kilm Mi-au deschis ușa și am plecat. A început o ploaie mărunță și rece. De la răsruce am plecat pe jos vreo 4 km, însă după un kilometru și jumătate m-a ajun o mașină și m-a dus până la poartea mănăstirii.

Oare călugărul cioban, tânărul de la mănăstirea Secu în straie de păstor era călugăr?

Roman SFERA

CONTRIBUȚIE LA CERCETAREA TRECUTULUI ȘCOLII ELEMENTARE DIN ALIBUNAR

Indiferent că datele materiale și literare atestază o vechime milenară a localității Alibunar, despre școala elementară s-a scris doar ocazional, fără a fi temeinic cercetate fondurile arhivistice sau alte surse bibliografice. Istoricul german Felix Milleker iar apoi învățătorul Teodor Petrișioru, autorul primei monografii în limba română despre o localitate din Banatul sârbesc, au făcut scurte prezentări asupra școlii elementare din Alibunar, informațiile lor fiind prețioase din aspectul cercetării continuității în activitatea școlară.

Primele date despre existența școlii elementare sunt legate de anul 1802, adică de perioada când Confiniul militar este în deplină expansie.¹ La început au fost doar două clase, una de fete și una de băieți, indiferent de vârsta și apartenența națională a elevilor. În anul 1844 sunt atestate și numele primilor învățători în Alibunar: Antonie Cioban a lucrat cu băieți iar Giorgie Vragovici cu fetele, ambii educatori confesionali, precum era și școala în această perioadă. Mai târziu clasele se formează după apartenența națională a elevilor iar cu destrămarea Confiniului militar învățământul se organizează în două școli cu denumirea de „școli populare”: școala sârbo-maghiară și cea română-maghiară, ceea ce este rezultatul formării Imperiului austro-ungar.

Până la Primul război mondial, adică până la anul 1914, școala elementară din Alibunar avea doar patru clase și cursurile, de două ori pe săptămână, le frecventau doar copiii mai în vârstă. În perioada interbelică gradul de școlarizare a avansat, ridicându-se la nivelul de șase clase, cursurile fiind organizate înainte și după amiază. Din anul 1946, școala elementară avansează în progimnaziu care figurează până la anul 1953. Învățământul desfășurându-se în limbile română și sârbă. Din anul amintit această instituție primește caracter general, cursurile durând opt ani, respectiv opt clase.

Datele modeste expuse în acest text sunt doar o inițiativă pentru o cercetare mai aprofundată asupra activității acestei instituții care pe parcursul anilor a fost stojerul întâmplărilor în învățământ și cultură în această localitate fruntașă din Banatul sârbesc.

Marinel NEGRU

1. Octavian Trifu, DEMOGRAFSKI PRIKAZ, Alibunar 1952 (manuscris); p.54-56.

EVOCĂRI

ALIBUNARUL ȘI ACTIVITATEA TEATRALĂ SUSȚINUTĂ

Mulți ani în șir, poate și decenii, Societatea culturală „Doina” din Alibunar a fost una dintre renumitele reuniuni culturale care a desfășurat o amplă activitate pe tărâmul cultural-artistic, serviind de exemplu multora în zonă. Au fost active mai multe secții: **corul, fanfara, dansatorii, teatrul, biblioteca, secția de culturalizare...** Pe lângă un număr însemnat de tineri țărani, dar și unii mai în vârstă, s-au inclus aproape toate cadrele didactice, relativ tinere, activând cu multă dăruire...

Între anii 1950-1960 un loc aparte în această activitate a revenit noului **Teatru de amatori**, înființat la insistența, unor activiști social-politici, din fruntea fostului cerc Alibunar, militând pentru integrarea tuturor activităților culturale...

Cadrele didactice s-au inclus cu însuflețire în ampla activitate, mai ales în pregătirea pieselor de teatru, începând cu traducerea acestora din limba sârbă, (vreo 12) la număr până la realizarea cu succes a unor roluri, ba chiar și îndeplinind funcția de regizori (amatori), de sufleri și alt personal tehnic, împreună cu părinții elevilor și alți iubitori de cultură.

Îmi amintesc, cu mare succes a fost pusă în scenă piesa **Moș Moisă Păcurarul**, la realizarea căreia și-au adus contribuție un număr mare de săteni. Să amintim câteva nume: Petru Lațcu, învățător, Iliia Gean, țaran, Emilia Barbu (Gherga), învățător, Aurel Roșu, zis Chir Manole, țaran, Virginia Popovici-Ginuța, învățătoare, Petar Radoicici, meseriaș, învățător Emilia Stan (Bârnea) elevă, Valeriu Jura, țaran, Dimitrie Lațcu, țaran, Persida Lațcu, învățătoare, Moma Silianovici, învățător, Constantin Ursache, învățător, Mărioara Bogdan, învățătoare, Filip Berlovan, elev, Gheorghe Bosioc, învățător Milutin-Mile Todorov, funcționar, Iosif Berlovan (a lui Tata Leca), funcționar, Filip Bojin învățător și Todor Ghilezan învățător.

La realizarea și montarea pieselor au mai contribuit: Lazăr Rachitovan, Victoria și Octavian Trifu, Ana Barbu, Vinca Crăciun, învățătorii, Petru Bojin-Fini, Iosif Almăjan, Tiberiu Onciu, Niță Iacob, Moisă Cornea-Arapu, Traian Pocioane, Valeriu Caragea, Moisă Dalea, Mărioara Besu etc.

Gheorghe BOSIOC

foileton

MISTERUL BOMBARDAMENTELOR DIN 1944

La Alibunar, două date vor rămâne încădate în careul obscur al dezastrului: 11 aprilie 1941 și 7 august 1944. În această localitate pitulită la umbră dealului, ambele date au pustiit multe inimi. Marea confruntare mondială și-a spus cuvântul. În cele două zile, războiul nefast a luat peste 200 de suflete din localitatea noastră. Bineînțeles jertve nevinovate! Mai târziu cei ce strigă „viva murte” sau „trăiască moartea”, au reușit să răpună încă sute de oameni din părțile noastre și multe milioane din lumea întreagă. Atunci, copiii și-au pierdut părinții. Pe aceste ființe inocente le numim, orfani de război. Iar lor le sângerează sufletele firave. La sfârșit, învingătorii scriu istoria și relevă: lupta noastră a fost dreaptă. Totuși, este înjustă moartea ființelor umane. Victimele războiului au plecat în eternitate. Le plâng doar familiile lor indoliolate.

În cele ce urmează încercăm să prezentăm secvențe din cele întâmplate la Alibunar, în perioada estivală a anului 1944. Relatările consemnate, în continuare vor contribui la elucidarea, cât e posibil, a evenimentelor din perioada amintită în prealabil. Dorim să privim din alt unghi de vedere, catastrofa bombardamentelor aeriene provocate de aliați. Pe nimeni nu condamnăm. Noi suntem muritorii de rând nu Marele Judecător din Ceruri.

După cum am amintit în cele precedente, în luna august 1944, Alibunarul și alte zeci de orașe din Serbia și Voivodina, a fost atacat, în trei rânduri, de „păsările de fier” ale aliaților. Ei luptau cu convingere în cadrul mișcării de eliberare mondială și în țara noastră. Iar aliații la distanță aceasta istorică, nu mai sunt enigmatici. În cazul nostru, este vorba de avioanele engleze și americane. Au acționat la inițiativa și cererea Mișcării de rezistență a țării noastre în frunte cu Comandamentul suprem și Comandamentul principal al Serbiei cu generalul Koča Popović.

De fapt, ce căutau avioanele „Alianței” la Alibunar? Se spune că ținta lor trebuia să fie baza aeriană germană, partea de câmpie netedă ca masa, de la marginea localității dinspre Banatski Karlovac. Potesul căruia îi zicea „aerodrom”, este însemnat pe multe hărți militare. Este aeroportul Alibunarului, care poate să fie motivul marii tragedii din luna august 1944. În legătură cu bombardamentul mulții își pun întrebarea: cum de nu a fost atacat imediat aeroportul ci partea opusă a localității care este îndepărtată de acesta cinci kilometri. E greu să găsim răspunsul logic! Poate a fost vorba de o eroare sau de un „joc” politic în defavoarea sistemului social al aliaților. Odată, istoria își va spune cuvântul!

Încă în 11 aprilie 1941 Alibunarul devine prima localitate din Voivodina, unde a avut loc omucidere în masă. Într-o zi au pierit peste o sută de persoane (majoritatea sârbi, romi și evrei). Din primele zile ale ocupației în Alibunar nemții au organizat baza aeriană cu aproximativ cincizeci de avioane.

Din prima zi a ocupației, și în cei trei ani de calvar, în Alibunar și-au găsit „casa de veci” sute de cetățeni. Numărul lor nu este determinat cu precizie, dar se estimează că ar fi vorba de circa 800 de persoane. Adevărul despre numărul decedaților, din păcate, se găsește înhumat adânc în pământ.

A trecut cei trei ani de „zile negre” și oamenii de bună credință așteptau libertatea. Dar marea nebulie ce se numește războiul, numai 56 de zile înainte de data de trei octombrie când a fost eliberată localitatea, alibunărenilor din nou le-a adus nenorocire. Mor nevinovați, în bombardamentele executate de avioanele cu patru motoare, dintre care partea mare engleze. Și-au pierdut viața circa 123 oameni (poate și mai mulți) și s-au provocat enorme pagube materiale. Acestea din urmă au fost recuperate dar ființele umane, care au pierit niciodată nu vor mai exista. De aceea, în cele ce urmează le prezentăm numele și aducem un pios omagiu, următoarelor perosane decedate: Ana Meruță (50 ani), Ela Andrei (58) Dimitrie Bojin (62), Adrian Teodor Bojin (32), Nicolae Murgu (30), Petru Muntean (14), Persa Iovanov (24), Vasile Lațcu (68), Ștefan Gean fiul lui Aurel (7), Nicolae Beleuț (66), Persa Lațcu (30), Gheoliana Lațcu (11), Simeon Sârbu (33), Andrei Sporea Trifu (21), Emiljana Coteț (35), Drăghina Olariu fca lui Mihai (8), Nicolae (Ioan) Iacob (5), Maria Olariu (26), Ana Bojin (56), Nicolae Petru Bojin (16), Măria Țera (44), Maria Bojin (51), Răchila Simici (24), Ana Simici (37), Sara Simici (67), Cristina Murgu (76), Ana Murgu (42), Simeon Nicolae Murgu (15), Sofia Toplicean (17), Drăghina Toplicean (12) Elena Nicolae Berlovan (4), Zaharie Nicolae Berlovan(2), Persida Costici (21) Ilie Pavel Costici (3) Parascheva Simici (41), Ștefan Gean (62), Marta Subu (37), Draga Dimitrie Iovanov (7), Filip Bojin(64), Alecsa Bojin (59), Petru Popa (45), Maria Vucicu (61), Maria Petru Gruță (3), Răchila Călina (62), Petru Roșu (23), Ana Toplicean (54), Vichentie, Vichentie Bojin (4), Răchila Mărgan (45), Emiliana Costici (19), Cornel Dimitrie Mărgan (15), Răchila Pod (76), Persa Baba (26), Maria Ioan Baba (6), Pavel Costici (22), Alexandru Moisa Costici (18), Alexa Costici (41), Moisa Costici (45), Aurelia Toplicean (29), Anghelina Simici (33), Ion Ioan Simici (4), Cățița Gean (61), Drăghina Gean (61), Persida Iosif Olariu

(6) Sultana Toplicean (76), Filip Crăciun (56), Filip Toplicean (74), Iosif Toplicean (43), Elena Toplicean (42), Nicolae Craiu (din Nicolinț 46), Zina Craiu (din Nicolinț 45), Savu Miloș (35), Ana Miloș (35), Zaharie Ștefan Roșu (21), Traian Baba (24) Draga Baba (25), Ana Traian Baba (4) Parascheva Catranici (66), Ecaterina Obădean (50), Maria Costici (39), Dimitrie Dimitrie Vasiliev (5), Vichentie Roșu (34), Simion Rachitovan Tămaș (40), Petru Cornea fiul lui Simeon (9), Ștefan Roșu (35), Maria Almăjan (38), Macra Străin (43), Iuliana Vucicu (54), Ela Berlovan (64), Parascheva Obădean (22), Petru Pavel Bojin (5), Maria Mărgan (43), Nicolae Filip Berlovan (16), Macrena Barbu (54), Petru Mureșan (31), Cristina Mureșean (32), Ioan Petru Mureșan (12), Zăria Miloș (34), Filip Petru Roșu (1,5), Aurel Drăghina Iorgovan (4), Ioan Pau Mengher (22), Saveta Stângu (45), Trifon Petru Vucicu (12), Moisa Gheorghe Mihailov (3), Sara Berlovan (81), Semenica Otonoga (năș.Simici 46), Iosif Stan (41), Parascheva Stângu (23), Iosif Pau Stângu (2), Pau Străin (40) Pavel Bojin (51), Kavalski Ljubica (39), Srečkov Elisaveta (76), Vragovic Todor (37), Ognjenović Mirjana (6), Ćirić Olga (41), Zora-Tubić Bosiljka (44), Tubić Zdravko (43), Užarevic Ana (48), Pešić Nadežda (19), Bukurov Vidosava (33), Dadić Sofija (58).

În bombardament au pierit și ficele lui Moisa-Niță Surducean din Seleuș, Anuța (4) și Maria (7).

În registrul răposaților preotul Nicolae Roman, care a oficiat slujba înmormântării a notat următoarele: „La ordinul poliției germane de ocupație, toți care au murit în bombardament au fost îngropați, de către familiile lor, în dimineața zilei de 8 august 1944. Slujba religioasă a săvârșit-o subsemnatul (N.Roman n.n) în aceeași dimineață pentru toți decedații - împreună, cu cantorii, învățătorii Simeon Lațcu și Alexandru Crișan - în cimitir, Pr.N.Roman”.

Datele despre decedați, sunt preluate din registrele răposaților, care se poartă la Biserica Ortodoxă Română și Sărbă din localitate. Este posibil, ca toți cei decedați să nu fie înscrși în aceste registre, de aceea rugăm pe cei ce posedă și alte nume ale decedaților în bombardament, să le comunice autorului acestor rânduri, sau preotului Ionel Mălaimare, pentru a completa lista. Din cele prezentate putem spune că până în prezent sunt înregistrate 123 de victime ale bombardamentului dintre care partea mare sub douăzeci de ani.

Mircea SAMOILĂ
- va urma -

DATE STATISTICE DIN ALIBUNAR

Pentru o mai bună imagine a cititorului asupra aspectului civic a localității Alibunar, relatez în cele de mai jos, starea civilă în ultimii 150 de ani, mai precis din 1858/49 până în 1997. Dar ai întâi de toate trebuie să apreciez că până în septembrie 1872, „Protocoalele Matriculare” ale românilor s-au purtat împreună cu cele ale sârbilor, fiindcă și biserica a fost comună (vezi documentul comitetului parohial). Din 1895 s-au purtat paralele cu matricolele bisericești și matricole de stat. matricolele de stat, s-au purtat în limba maghiară până în octombrie 1919 iar de atunci în limba sârbă (cirilică).

ANUL	NĂSCUȚI	ANUL	RĂPOSAȚI
1848		1848/49	175
1849	89		
1850	111	1850/53	210
1851	137		
1852	132		
1853	139		
1854	195	1854	118
1855	98		142
1856	176		155
1857	152		113
1858	186		164
1859	136		138
1860	154		187
1861	168		175
1862	215		132
1863	181		157
1864	117		255
1865	138		309
1866	198		1681
1867	178		193
1868	202		193
1869	190		161
1870	190		128
1871	186		184
1872	159		128

1889	46	42	97	76
1890	41	44	101	104
1891	53	56	94	83
1892		40	95	103
1893	62	53	105	95
1894	50	55	108	81

SÂRBI ȘI ROMÂNI ÎMPREUNĂ			DOAR ROMÂNI	
ANUL	NĂSCUȚI	RĂPOSAȚI	NĂSCUȚI	RĂPOSAȚI
1895		146	115	96
1896	162	164	83	84
1897	178	146	100	80
1898	147	167	87	93
1899	167	133	76	60
1900	179	129	96	60
1901	155	118	81	65
1902	167	133	85	59
1903	175	144	82	70
1904	130	122	60	67
1905	117	119	52	56
1906	155	129	84	48
1907	124	133	51	70
1908	123	119	63	71
1909	138	122	66	50
1910	123	110	59	71
1911	113	117	53	41

Din 1911 posedăm numai Matricolele de stat,
scrise în limba maghiară

ANUL	SÂRBI		ROMÂNI	
	NĂSCUȚI	RĂPOSAȚI	NĂSCUȚI	RĂPOSAȚI
1873	68	71	96	137
1874	66	59	114	96
1875	68	67	122	106
1876	66	46	114	123
1877	62	76	127	88
1878	56	70	145	107
1879	60	39	125	129
1880	48	40	100	106
1881	56	36	108	69
1882	53	44	93	63
1883	66	42	94	84
1884	64	45	98	80
1885	57	41	108	80
1886	67	63	96	110
1887	43	36	107	69
1888	53	37	89	73

ANUL	NĂSCUȚI	RĂPOSAȚI
1912	120	109
1913	118	102
1914	116	131
1915	94	126
1916	57	96
1917	46	88
1918	55	165
1919	113	101
1920	133	97
1921	128	110
1922	155	134
1923	117	114
1924	122	102
1925	109	94

Pompiliu Sfera

- CONTINUARE ÎN NUMĂRUL VIITOR -

Să avem cuvântul prorocesc mai întărit, la care bine faceți luând aminte, ca la o făclie ce strălucește în loc întunecos.

FORMAȚIA „JEEP” DIN ALIBUNAR

Popular spus „Grupa Jeep”, a fost înființată și a activat din anul 1982 până în 1988. În frunte cu Flora Tiberiu (Tibi), șeful - întemeietor și promotor într-o permanență activitate, această formație contribuie în mod considerabil la emanciparea muzicii folk-rock interpretate atât în limba sârbă, cât și în limba română.

Din vastul repertoriu muzical executat de JEEP se pot menționa, prea multe cunoscute formații: Deep Purple, ZZ Top, Led Zeppelin, Stiv R Von, Lee Hooker, Doors, Vah Halen, Dair Straits, Brus Springsten, Uriah heep, Def Leppard... etc, toate având o reputație și popularitate nespuse de mare pe plan mondial. Bineînțeles că la concerte și spectacole grupa Jeep pe lângă piesele acestor formațiuni, a interpretat și propriile piese muzicale cum sunt: MARTINA, DE CE ACEEA NU EȘTI TU, OSTAO SAM, SAM, REGINA NOPTILOR, ETIOPIA, POSLUSAJ BLUZ, ÎN UMBRĂ... precum și cântări populare românești prelucrate în stil folk ca: ILEANĂ, ILEANĂ, PRIN PĂDUREA BRADULUI, TOT AM ZIS... și altele.

Membri permanenți ai formației Jeep au fost: Flora Tiberiu (Tibi) chitară solo, Buljubic Dragan (Drle) bas chitară, Sfera Pompiliu (Pimpi), solo vocal, Boskovic Tomislav (Tomica) baterii. Pe lângă acești membri au mai activat temporar pe decade mai scurte sau mai lungi: Dadic Branko (Brața) vocal, Draxin Marinel (Bole), acordeon, Marinkovic Dragan din Râtișor, chitară ritm, Șciopu Ionel din Vladimirovaț, claviaturi, surorile Deletic Bilja și Ljilja vocale ritmice, Bozovic Velizar (velja) care a întocmit majoritatea textelor interpretate în limba sârbă și alții...

Grupa Jeep, a participat la multe festivaluri și chitariate atât în localitatea natală Alibunar, cât și în localitățile din împrejur: Lovce, (Sân Mihai), Janosik, Ilandza, Vladimirovaț, Seleuş, Banatski Karlovac... precum și la diverse chitariade: La Backi Petrovac, Novi Sad, Zajecar, Vršet, Plandište... etc, de fiecare dată având un succes remarcabil. La Novi Sad această formație a întreprins înregistrări demo de studiu și clipuri video, care au fost transmise pe post de RTV Novi Sad - Magazin TV în limba română de atâtea ori.

În încheiere mai trebuie menționat faptul că pe drumul lansării pe scena muzicală, pentru „Grupa Jeep”, concurența nu a reprezentat nici un impediment, ci mai degrabă lipsa materială. Fiind cu toți foarte tineri dar entuziaști, membrii permanenți ai acestei formațiuni nu au dispus de surse materiale, atât de necesare pentru promovarea grupei. Flora Tiberiu (1965), Buljubic Dragan (1965), Sfera Pompiliu (1966), Boskovic Tomislav (1970).

Flora Tiberiu, căruia fani i-au mai spus în glumă și Piți s-au Papi și fiindcă era înalt și slab, aceștia făcând bancuri spunând: „Iată, pe drum merg două scânduri, Piți și chitara sa”. În 1988 pleacă și se stabilește în Australia, unde își urmează cu succes cariera muzicală, aceasta însemnând totodată și desființarea formației.

Pompiliu SFERA

EVANGHELIA CITATĂ A SFÂNTULUI APOSTOL PETRU

1 Nici unul dintre evrei nu a vrut să-și spele mâinile, nici char Irod, sau vreunul dintre judecătorii lui. Iar refuzând, Pilat a plecat supărat. Regele Irod a dat ordin să-l ducă pe Domnul spunându-le: Ceea ce v-am dat ordin să faceți, faceți.

2 Acolo de o parte stăteau Iosif prietenul lui Pilat și al Domnului și știind că-l vor răstăgâni, l-a întrebat pe Pilat să-i dea trupul pentru al înmormânta. Și Pilat a trimis la Irod să ceară trupul și Irod i-a răspuns: Frate Pilat, chiar dacă nimeni nu ni l-ar fi cerut, noi l-am fi îngropat, mai ales că ne găsim în fața sabatului, fiindcă este scris în lege căsoarele să nu apună peste cel osândit la moarte.

3 Și el l-a dat pe mâna poporului în ziua dinaintea sărbătorii, celei a pâinii nedospite, și ei l-au luat pe Domnul și rotind în jurul lui îl împungeau spunând: Haideți să tragem pe Fiul lui Dumnezeu, ca să primim putere de la el. Și l-au îmbrăcat înpurpură și l-au așezat pe un scaun de judecător, zicând: Judecă cu dreptate, o rege a lui Israel. Apoi unul dintre ei a dus o coroană de spini și a pus-o pe capul Domnului, iar alții au stat să-l lovească peste ochi, alții i-au ciupit de obraji; unii îl împungeau cu o trestie, iar unii îl biciuiau, spunând: Cu această onoare să-l onorăm pe Fiul lui Dumnezeu.

4 Și au mai adus doi tâlhar și l-au spânzurat pe Domnul între ei, însă el și-a păstrat pacea, de parcă n-ar fi avut atâtea dureri. Iar când au ridicat crucea, au scris: acesta este regele lui Israel. Coborându-i hainele lui au tras la sorți pentru ele. Unul dintre tâlhari cu reproș le-a spus: Noi pentru relele pe care le-am făcut suferim aceasta, dar acest om, care a salvat atâția oameni, ce rău va făcut el vouă? Iar e înfrunzindu-se pe el, au dat ordin să nu-i strivească picioarele ca să moară în chinuri.

5 Apoi s-a făcut amiază și o întunecime s-a lăsat peste toată ludea iar lumea era jalnic înfricoșată până ce soarele nu a răsărit din nou, timp în care el era încă viu: Căci scris este pentru ei, că soarele nu va apune peste cel ce este dus la moarte. Și unul dintre ei a spus: Dați să bea oțet și fiere. Și l-au imbinat și il-au dat să bea, împlinindu-se cele scrise și luându-și păcatele pe capetele lor. Mulți și-au adus felinare fiindcă au văzut că va fi noapte, dar toruși s-au împiedicat. Iar Domnul a strigat: Puterea Mea, puterea Mea, Tu m-ai părăsit. Și când a spus aceasta a fost ridicat la cer, iar din ora aceea catapeteasma templului din Ierusalim, s-a rupt în două.

6 Apoi au scos unghiile mâinilor Domnului și i-au așezat trupul jos pe pământ și întreg pământul s-a cutremurat și s-a simțit o frică groaznică. Apoi soarele a strălucit și s-a făcut ora nouă. Evrei s-au bucurat și au dat trupul lui Iosif să-l îngroape... El l-a luat pe Domnul l-a spălat și îmbrăcat în giulgiu, ducându-l în propriul său mormânt, care sa numit Grădina lui Iosif.

7 După aceea Evrei, bătrâni și preoți și-au dat seama de răul pe care l-au făcut și au început a se tângui, strigând: Vai nouă de păcatele noastre judecata va veni peste noi și sfârșitul Ierusalimului. Iar eu și ceilalți martori am stat întristat și ne-am gândit să ne ascundem căci am avut în plan să dăm foc templului. Dar după toate acestea am postit și am stat dimineața am plâns și ne-am căit și noapte până în ziua sabatului.

8 Cărturari, farisei și bătrâni s-au adunat la sfat când auzit că poporul cărtește împotriva lor... bătrânilor le era frică și-au venit la Pilat să-l roage

să le dea câțiva ostași să stea de pază la mormântul lui pentru trei zile, ca ucenici să-i să nu vină să fure trupul și norodul să creadă că a înviat din morți și să le facă rău. Iar Pilat le-a dat pe suteșul Petroniu și ostași să păzească mormântul. Cu ei împreună venit bătrâni și cărturari și au pus o piatră mare la intrarea în mormânt și au pecetluit-o cu șapte pecete și au ridicat acolo un cort n care s-au așezat. Dis de dimineață în fața sabatului a venit o mulțime mare din Ierusalim ca să se convingă precum că mormântul este pecetluit.

9 Dar iată, în noaptea în care DOMnul și-a dat duhul iar ostași stăteau de gardă doi câte doi, s-a auzit o voce puternică și cerul apropiindu-se de mormânt. Piatra care ținea închisă intrarea, s-a dat la o parte și mormântul s-a deschis, iar cei doi au intrat înăuntru.

10 Când au văzut aceasta ostași au purces de l-au deșteptat pe suteș și pe bătrâni. În care timp declarau cele văzute, s-au arătat din nou cei doi oameni ieșind dinmormânt, iar pe umeri sprijinit un al treilea, și în spatele lor urma o cruce. Capetele lor ajungea cerul, dar capul celui oropsit trecea de cer. Apoi s-a auzit un glas din cer, spunând: Tu ai propovăduit celor adormiți, iar o altă voce de pe cruce a răspuns: Da.

11 Apoi au hotărât cei de acolo să meargă și să-l înștiințeze pe Pilat, dar până a da să plece, au văzut iarăși un om coborând din cer și intrând în mormânt. Speriați suteșul și ceilalți, au lăsat totul și noaptea în mare grabă au plecat la pilat. Mărturisind precum acela era întradevăr Fiul lui Dumnezeu.

Pilat a zis că el este curat de sângele vărsat al Fiului lui Dumnezeu. Atunci toți evrei s-au adunat roată de el implorându-l și jurându-l să dea ordin suteșului și ostașilor să nu spună nimănui nimic din câte au văzut, zicând: Căci este mai bine să fim noi de vină de acest mare păcat înaintea lui Dumnezeu, decât să cădem pe mâna poporului evreu și să fim omorâți cu pietre. Pilat a poruncit astfel.

12 După ziua Domnului, Maria Magdalena, ucenica a Domnului, temându-se de răzburarea evreilor, a îndrăznit să meargă la mormânt să facă ce este de cuviință pentru cei morți și dragi, dar acum fiindcă a mai trecut ceva vreme, ea și-a chemat prietenele să meargă al unge și al plânge pe Domnul.

13 În drum ele s-au gândit cine le va ajuta să dea la o parte piatra din fața ușii mormântului, dar ajungând văzură că ușa era deschisă și mirate au intrat înăuntru. Acolo l-au întâmpinat pe un tânăr stând în mijlocul cavoului. Era de o frumusețe rară, înfășurat în haine de lumină scilpitoare. Acesta le-a întrebat: Unde mergeți? Pe cine căutați? Pe cel ce a fost răstăgânit? El a înviat și este plecat. Dar dacă nu credeți, priviți, locul este gol, en nu este aici căci a înviat și a plecat unde a fost trimis. Apoi femeia s-a înfricoșat și a fugit.

14 Fiind ultima zi a azimilor mulți au plecat întorcându-se acasă căci sărbotarea a luat sfârșit.

Dar noi cei doisprezece apostoli ai Domnului, după ce ne-am căit și am plâns pe DOMnul, ne-am dus fiecare spre casele noastre. Însă eu Simion, Petru și Andrei fratele meu, ne-am luat mreșile și am coborât la mare. Cu noi a mai fost și Levi fiul lui Alfeu, căruia Domnul...

Pompiliu Sfera.

A SCRIS OARE CEVA DOMNUL NOSTRU IISUS HRISTOS?

Din Sf.Biblie aflăm că Domnul Iisus Hristos, în timp ce se găsea în Templul din Ierusalim, a fost adusă la El o femeie prinsă în desfâu, de către evrei, pentru a fi judecată ori eliberată de Hristos. Astfel de păcate se osândeau la omorârea cu pietre după legea mozaică. Toate acestea erau pregătite de evrei, ca să-L ispitească și să-L condamne și pe Iisus. Dar Iisus ca un Dumnezeu cunoștea aceasta, că dacă ar fi apărât-o l-Ar fi omorât și pe El conform legii lui Moise, iar dacă ar fi condamnat-o și-ar fi batjocorit singur credința Sa care propovăduia dragostea între oameni.

Iisus șezând jos, scria cu degetul pe pardoseala Templului și ridicându-se le-a zis: „Cine dintre voi este fără păcat să arunce cel dintâi cu piatra în ea”.

Se așeza din nou jos și scria mai departe cu degetul pe nisim (Ioan 8,3-8).

Ce scria Iisus pe nisip în curtea Templului? Se presupune că scria numele fiecăruia dintre ei în dreptul numelui lor păcatele lor. Deci fiind descoperiți au aruncat piatra din mână, s-au întors și au plecat rușinați.

Atât am cunoscut noi despre ceea ce a scris Iisus Fiul lui Dumnezeu, dar iată că Eusebiu Episcopul Cezarienei Palestiniene, care a trăit pe timpul împăratului Constantin, fiul lui Constantin cel Mare, într-o vreme când urmași lui Arie ocupau cea mai mare parte a Episcopiei din răsărit.

Din cauza râvnei lui pentru Ortodoxie și fiind un aprig luptător împotriva ereziei lui Arie și a adepților lui, a fost surghinit în Tracia lângă Dunăre. Eliberându-se de surghin sub împăratul Valens călătorește în Siria, Fenicia și Mesopotamia. În Edens mesopotamei găsește un manuscris, de mare valoare, în ceea ce privește personalitatea istorică a lui Iisus Hristos, scris în limba siriană.

Această scrisoare era scrisă de regele Abgarus către Iisus Hristos, chemându-L la el fiind bolnav să-l vindece de o boală grea de care suferea.

Părintele Episcop Eusebiu în viacul al IV-lea d.Hr. a publicat această Epistolă în lucrarea sa (Istoria Bisericească).

Eusebiu era în prietenie mare cu Vasile cel Mare și Grigorie de Nazians. Episcopul Samostatelor de sub stăpânirea Patriarhiei din Antiohia Eusebiu, e omorât pe stradă de o femeie eretică pe timpul împăratului Valens la anul 379.

Redăm aici Epistola regelui Abgarus către Iisus la Ierusalim trimisă prin Ananie, sfetnicul lui:

„Abgarus rege al Edessei, către Iisus Salvatorul cel bun din Ierusalim, salutare.

Am fost înștiințat în privința ta și a vindecărilor pe care le săvârșești fără între-

bunțarea leacurilor sau a ierburilor lecuitoare. Îmi este cunoscut că tu faci ca orbi să-și primească vederea, schiopi să meargă, vindeci pe leproși, alungi duhurile necurate, diavoli, și le redai oamenilor sănătatea de care au fost lipsiți timp îndelungat și înviezi pe cei morți.

Auzind toate acestea, m-am convins despre două lucruri: Că ești Dumnezeu în persoană, care a coborât din ceruri, sau fiu a lui Dumnezeu. Din cauza aceasta îți scriu cu dorința de a-mi veni în vizită și a mă vindeca de boala pe care o am, mai ales auzind că evrei rād de Tine și te ocărăsc.

E adevărat că orașul meu este mic, dar destul de mare pentru noi amândoi”.

Răspunsul lui Iisus prin Ananie, sfetnicul lui Abgarus regele Edessei:

„Abgarus tu ești fericit, cu atât mai mult încât nevăzându-mă ai crezut în mine. Ceea ce mă îngrijorează este că cei care mă văd nu cred, iar cei ce nu mă văd cred și aceștia vor trăi.

În ce privește invitarea ta, te înștiințez că eu trebuie să-mi îndeplinesc întreaga misiune pentru care am venit în această țară, după care mă voi reîntoarce sus la Cel care ma trimis.

Însă după înălțare, îți voi trimite pe unul dintre discipolii mei care îți va vindeca boala și-ți va da viață, ție și tuturor ce sânt cu tine”.

Avem multe lucruri care ne vorbesc despre Domnul nostru Iisus Hristos:

- La Torino - Italia se păstrează chipul lui Iisus de pe giurgiul rămas în mormând după Învierea Domnului.

- Lemnul Sf. Cruci al Domnului, din care se găsește o parte în Ierusalim, o parte în Grecia, alta într-o capelă din Paris, în care se află și coroana de spini, pe care a purtat-o pe cap, precum mantia și haina Lui plină de sânge.

- La Roma se păstrează unul din piroanele cu care a fost pironit pe Cruce, tăblița din lemn de cedru, pe care a fost scris în trei limbi, ebraică, latină și grecească „Iisus Nazarineanul Regele Iudeilor”.

- Tot la Roma se mai află și zăbala pentru calul lui Constantin cel Mare, făcută dintr-un piroi cu care Domnul a fost răstâgnit, pentru al scuti pe împărat în război.

Să nu ne mire faptul că așa de multe lucruri sfinte și relicve, paecum și icoane făcătoare de minuni sunt pe întreg pământul și desigur că se vor mai descoperi și altele cu timpul.

Ferice de cei ce n-au văzut și au crezut zice Domnul Iisus Hristos Apostolului Toma (Ioan 20,29)

De nu veți crede, nu veți înțelege. (Isaia 7,9)

Roman Sfera

DIN TRECUTUL BANATULUI

Pe teritoriul comunei Alibunar din Banatul de sud, s-a găsit cu ocazia săpării temeliei, fabrici de cărămidă din localitatea Alibunar Mic (Caliștol), azi Banatski karlovaț localizat pe partea stângă a magistralei Panciova - Vârșeț, patru urne care datează din secolul II, III, IV era noastră.

Aceste urne ne vorbesc de popoarele daco-geto-tracice și despre popoarele, care au trecut prin acest ținut Carpați, Dunăre, Tisa, Mureș.

Aceste popoare migratoare-jefuitoare, Celți, Goți, Huni, Avari și Tătari, ajungând în contact cu poporul autohton traco-dac, au împrumutat de la ei prelucrarea ceramică. În Banatul de azi ne spun istoricii că aceștia nomazi se rețineau foarte scurt pe scena istorică și dispăreau din cauza luptelor ce le purtau între ei. Poporul Sarmat de origine iraniană a primit de la daco-romani o cultură veche și plămădeau și ei, din lutul dac și roata tracică, diferite obiecte de uz casnic. Șederea lor ca și a celorlalți nomazi, n-au putut sfârâma structura romanică a limbii, nici spiritualitatea și unitatea poporului daco-roman, fiind deja un popor bine încheat cu cetăți puternice ca: Panuca (Panciova), Canania (Vârșeț), Apo Pontis (Grebenas), cu o cetate la o înălțime de 112 metri în apropierea Oreșățului și altele cum e Bacauis-Licis (Becicherecul mare), Castra Augusta Flaviensa (Cheve-Cubin), Genucla (Palanca), urnele acestea găsite aici dovedesc că poporul daco-geto-trac s-a născut odată cu acest lut, fiindcă cum spunea Herodot, „neamul tracilor este, după cel al inzilor, cel mai numeros din lume”.

Cât despre civilizația și cultura dacilor ne spune Platon, cel mai ilustru dintre filozofii antichității, în dialogul cu Charmides.

„Așa stau lucrurile Charmides și cu descântecul nostru. L-am învățat cu prilejul unei expediții de la unul dintre medici traci a lui Zalmoxis, despre care se zice că au și darul de a te face nemuritor. Iar tracul acesta, care este și zeu, mai spune că așa cum nu trebuie să încerci a vindeca ochii, fără să vindeci capul și nici capul fără trup, la fel nici trupul fără suflet, iar tocmai asta, e pricina pentru care cele mai multe boli rămân nevindecate de medici greci, ... iar sufletul spuneau ei, se îngrijește cu anumite descânțece, care la rândul lor spusele (vorbele), și gândurile frumoase”.

Acest popor cult și învățat n-a putut să-și piardă limba și portul nici după ocupația romană. Romani au putut doar să altoiască în pomul vechi al limbii tracice așa cum susținea și dr. Nicolae Lupu în cartea sa „Originea românilor”.

Geograful grec Strabon scrie că daci în antichitate se numeau Davii, Davus, Dacoi, ceea ce înseamnă „lupi”, și cred că aceasta e semnificația lupoaicei cu Romulus și Remus și a căror progeturi (urmași) ne readuc după niște secole pe daco-traci din Sarmisegetuza care au înființat Roma și Lațiumul.

Poporul român fiind creștin încă în timpul primelor năvăliri a diferitelor popoare nomade, și-a putut păstra limba, obiceiurile și portul, având îngăduința, răbdarea, credința, nădejdea și mila, dragostea față de toți oamenii și având rugăciunea în biserica lui Cristos cea Prea Curatei Maicii Lui, care na-a ocrotit de toate necazurile și nevoile.

Roman SFERA

UN COPIL PICTOR LA VÂRSTA DE CINCI ANI

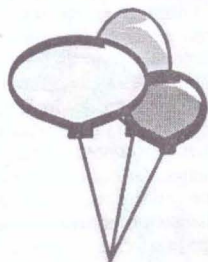
Dacă aceste două picturi a micului Romulus Berlovan din Alibunar la vârsta de cinci ani și merge la grădiniță, și le-aș fi arătat cuiva fără să știe ale cui sunt ar fi exclamat toți că este vorba de o pictură modernă și care pictură reprezintă o gândire, o expresie, o bucurie sau o speranță și ar fi zis că sunt demne de marele pictor.

Dat fiindcă știți adevărul, anticipat ați fi comentat cu jumătate de voce, frumos, frumos, un copil probabil talentat.

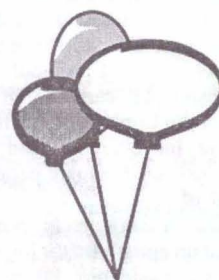
Dar să ne întrebăm câți ani a avut Mozart când a dat concerte la curțile suveranilor Bavariei și Austriei.

micuțul nostru Romulus fiind născut în Suedia cine poate explica că ne poate aduce impresii de pe Marea Nordului.

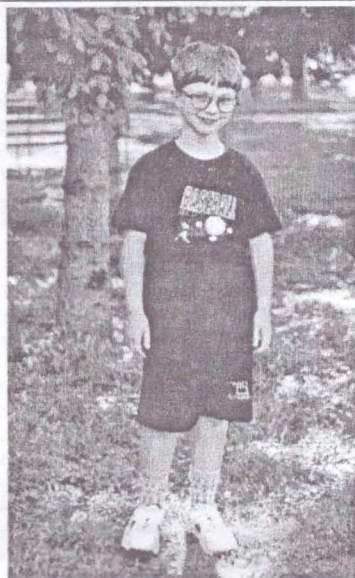
Imaginile frumuseții nordice descrise de Ligya Podorean în Luminile nordului, ar fi reeșit că sunt plagiate fiindcă pictura „Apus pe râul Ribe Aa Danemarca” dacă era vorba de un adolescent.

Roman SFERA

UN EPITROF LA VÂRSTA DE NOUĂ ANI

Marian Șoșdean din Alibunar, născut la 16. 09. 1989, la vârsta de numai 6 ani, a început să vină, cu bunica sa, la fiecare Sf. liturghie precum și la Utrenie, și adesea la Vecernă la Sf. Biserică din Alibunar.

A început maitimid ca apoi să învețe toate regulile a Sf. liturghii. El este primul la biserică, ori plouă ori este frig, și pe micuțul Marian îl găsim la biserică.

Acum are 9 ani și face mai mult decât un epitrof fiindcă, îl servește pe părintele Ionel în altar îi aprinde cadelnița, îi deschide ușile din stânga și dreapta altarului, îi aduce cadelnița la parastase și pomeniri.

Ne bucurăm cu toții că un copil inocent ne servește ca exemplu cum ar trebui să ne comportăm și noi adulții în Sf. Biserică.

Roman SFERA

Cristian Mălaimare

RĂSCRUCI

La răscruci de timp și veacuri
să-nălțăm spre ceruri rugă,
pentru adevăr și viață,
pentru pacea cea din lume.

Să-nvățăm din tot trecutul
ce e rău, și ce e bine
revenind iar la credință,
inocență omenire

(Premiul „Tinereții”, pentru cel mai bun
text la Festivalul de muzică ușoară „Tinerețea
cântă” - Uzdin 1995)

CENTENAR EMINESCIAN

În liniștea nopții de vară,
înainte cu un veac,
te-ai mutat din astă lume
Lucafăr romano-dac.

Cu trupul de mult nu ești,
însă scrisul tău sublim,
se vă-mpleți peste veacuri
cu-al românilor destin.

Ai ieșit din oameni simpli,
dar ia-ai întrecut pe prinți,
strălucind pe cerul rimei
ca Fecioara printre sfinți.

Adunat-ai tot nectarul
graiului veșnic creștin,
grai, care tâșnește falnic
din izvorul vehi, latin.

Iar noi, drept recunoștință,
pentru versul tău sublim,
îți dorim sub teiul dulce,
somm ușor și cer senin

Crăciun Margareta

ÎNTUNERIC

Un întuneric enorm
se lasă peste to
ca o mătășă neagră, nesfârșită și
moale.

Oare există capătul acela
pe care toți încercăm să-l întrezărim?
Încerc să mă găsec în spațiu.
Sunt în toate părțile,
ca o materie, un duh.

Privesc, ascult și simt.
intru până în adâncul tăcerii.
Glasul de pretutindeni al tăcerii
Sfinte și netulburate
a cucerit și cele mai îndepărtate
meleguri ale imensului întuneric.
Pe traiectoria undelor grăbite
s-a născut
harmonia potrivită a unui cântec
care cântă în mine un dor, ce nu-i al
meu.

Simt bătaile pripite ale unei inimi,
care merge în tactul cântecului.
Se aud niște cuvinte:

„Sărmane om,
sărmane lut netrebnic
și pieritor”.

Și iarăși nașterea solemnă și sfântă.
Surâsul domol, prelung și nehotărât
al tăcerii mute
se ridică, ca un cântec
de elagăn.

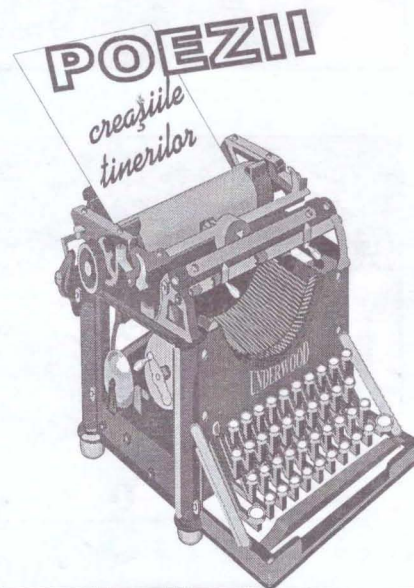
Totuldoamne
pe brațe imense de întuneric.

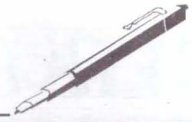
Adriana Gavrancici

POEZIA SE NAȘTE

Poate să se scrie poezie,
din câteva cuvinte
din câteva clipe
din lacrimile ce curg...
Poezia poate să se scrie
din puțină dragoste,
din puțin dor
din florile ofilite
câmpia multicoloră.
Din ciripitul păsărilor
din soare
și ploile de vară

Vă Invităm

Să luați parte la Programul festiv
din cadrul aniversării centenarului
Sfințirii Bisericii Ortodoxe Române
din Alibunar, care va avea loc,
sâmbătă, 15 august 1998 la Biserica
din localitate

PROGRAMUL

- Întâmpinarea onoraților oaspeți în fața bisericii 9,00
- Sfânta Liturghie Arhierescă 9,30
- Vernisajul expoziției pictorului Viorel Boleanțu Paima 15,00
- Recital poetic-muzical 15,30

Alibunarul și oaspeții lui în anul 1996 când
a fost marcat 100 de ani de la punerea
pietrei de temelie pentru clădirea Bisericii Românești